

Se hit alla Härjedalingar!

Till årsmötet denna gång har vi lyckats boka en äkta härjedaling för en gångs skull. Det är en man som är uppvuxen i Sveg och har stuga i Dravagen. Större delen av livet har han dock bott i Uppsala och är professor em. i statskunskap. Han har mycket att berätta och vi ser mycket fram emot detta besök.

Årets hembygdsstipendiat skall utses och därför ber jag er att skicka nomineringsförslag senast 1 mars till undertecknad. En kandidat finns kvar sedan förra årsmötet, eftersom varje nominerad kandidat får två chanser. Kandidaternas namn med motiveringar kommer vi som vanligt att skicka med e-post till alla medlemmar, efter det att nomineringstiden har gått ut. Samma information kommer också att finnas utskrivnen vid årsmötet för dem, som inte har någon e-post. Det finns möjlighet för den, som inte har e-post, att höra av

sig till styrelsen om man vill ha den informationen i förväg.

Kom ihåg att ta med er Avisen till årsmötet för att ha tillgång till dagordning, verksamhetsberättelse, verksamhetsplanering och ekonomisk berättelse.

Väl mött den 12 mars och observera att vi denna gång inte är i stora salen en trappa upp utan i en annan lokal, som ligger till höger på nedre botten på Storgatan 11!

Eva

P.S. Storleken på medlemsavgiften för 2020 bestäms på årsmötet. Vi är därför tacksamma om ni väntar med att betala medlemsavgiften för detta år tills efter årsmötet, eftersom det annars lätt kan bli missförstånd om vilket år inbetalningen avser. Information om beloppet kommer separat snart efter årsmötet.

D.S.

JH-aktuellt

På årsmötet den 12 mars serveras smörgåstårta. År 2012 instiftade Smörgåstårternas vänner Smörgåstårternas dag. Dagen som valts för Smörgåstårternas dag är den 13 november då det sammanfaller med födelsedagen för en konditor, **Gunnar Sjödahl i Östersund**, som gjorde anspråk på att ha uppfunnit smörgåstårternan år 1965. Detta är dock en sanning med modifikation. Skriftliga belägg finns för att smörgåstårter fanns redan på 1940-talet. Världens längsta smörgåstårta gjordes för övrigt i samband med ett jippo i Köping, över 510 meter lång!

Dollarstore, lågpriskedjan som har bortåt 100 butiker i Sverige, varav två i Uppsala, har haft sina centrallager i Jämtland. Ett i Skanderåsen vid Svenstavik och ett i Brunflo.

Nu kommer dessa två centrallager att läggas ned. Istället skall lager byggas i Örebro som är större än de i Jämtland. En stor förlust, säger kommunalrådet **Therese Kärngård** i Bergs kommun. Lagret i Skanderåsen har ca 90 anställda. Jobben i Dollarstores lager har varit viktiga i Bergs kommun. Inte minst för att det erbjudits enklare jobb som fungerat som insteg på arbetsmarknaden.

I vinter startar byggandet av 35 vindkraftverk i **Skaftåsen utanför Lillhärdal**. Vindparken beräknas vara färdigställd i slutet av 2021.

– Investeringen ger, förutom viktiga klimateffekter, Härjedalen möjlighet att utvecklas inom en ny näring och nya teknikområden, säger kommunalrådet **Anders Häggkvist (C)**.

Vindkraftparken i Skaftåsen förväntas producera el för ca 100 000 hushåll (förbrukning på 5 000 kilowattimmar per år). Det är bolaget Arise som bygger vindparken.

Den 12 mars utses årets hembygdsstipendiat av **Jämtlands-Härjedalens Gille i Uppsala**. Nomineringar motses senast 1 mars.

Den 6 februari dog artisten och låtskrivaren **Ola Magnell**. I hans låt *Populisthambo* finns följande rader:

Ja, i Härjedalen

Blir man full och galen

Här finns ingen stress och apati

Här skiter man i

Om Jemtland är republik eller monarki

Det är vi som styr och ställer i Gillet:

Ordförande Eva Hjelm (327291), evahjelm@bahnhof.se **Vice ordförande** och **Sekreterare** Stefan Halvarsson (468065), stefan.halvarsson1@comhem.se **Skattmästare** Bengt Hjelm (327291), bengthjelm@bahnhof.se **Bibliotekarie** Stellan Karlsson (076 30 93 936), stellan.karlsson@tele2.se **Redaktör och hemsidaansvarig** Jan Enger (323240), jan@enger.se, Anna Lundin (070 254 00 61), ann.k.lundin@gmail.com

Hemsida: www.jhgille.se **e-post:** info@jhgille.se **Plusgiro:** 39 30 09-6

Verksamhetsberättelse för år 2019

Styrelsens sammansättning:

Årsmötet 2019 utsåg Eva Hjelm att vara styrelsens ordförande. Övriga av årsmötet utsedda styrelseledamöter har konstituerat sig som följer: vice ordförande tillika sekreterare Stefan Halvarsson, kassaförvaltare Bengt Hjelm, redaktör Jan Enger, bibliotekarie Stellan Karlsson, övrig ledamot: Anna Lundin

Revisorer: Håkan Hardenborg och Jan Olof Paulsson har varit ordinarie och Björn Sundin suppleant.

Valberedning: Bertil Segerström och Karl-Ewert Mosten har varit ordinarie.

Antal medlemmar: har under året varit c:a 115

Verksamhet

Styrelsen har under 2019 haft 4 ordinarie möten och 1 konstituerande möte, samtliga protokollförda. Ett sedvanligt ljösminn avhölls i oktober på restaurang Stationen.

Medlemsmöten har varit i kronologisk ordning:

Årsmötet skedde i sedvanlig ordning den 12 mars i Hantverksföreningens lokal. Förhandlingarna leddes av Mats O. Karlsson. Gillets stipendium beslöts tillfalla konstnären Folke Fjällström för hans konst, som framhäver den samiska kulturen på ett förtjänstfullt sätt. Kvällens gäst var Emma Elliot, som berättade om sin släktforskning, som lett fram till en bok med titeln ”Fyra stycken jämtländsk kvinnohistoria: kvinnor som har format mig.”

Vårsammankomsten i Pensionärernas hus, Storgatan 11 ägde rum den 24 maj. Den jämtländske trubaduren Lars Persa underhöll med sånger på jamska.

Surströmmingskalaset gick av stapeln den 21 september i Pensionärernas hus, Storgatan 11.

Förtäring skedde enligt traditionen. Tävlning i jamska språket samt allsång med lämpliga visor, numera inkorporerade i Nya sångboka skedde också.

Förjulskaftet hölls i Pensionärernas hus den 30 november. Gäst denna gång var Erik Lundberg som på piano ackompanjerade julallsången ledd av Ando Sundelin och P.G. Norman

Vid alla dessa möten har medlemmarna försetts med god och fint upplagd mat samt därtill passande drycker. Antalet deltagande medlemmar har varit mellan 36-46 personer. Stefan Halvarsson har också anordnat *lotterier* med idel högvinster, där överskottet tillfallit Gillet.

Utdelandet av hembygdsstipendiet gjordes av medlemmen Karl-Ewert Mosten. Text och bild publicerades i både LT och ÖP samt lades ut på Facebook i gruppen ”Du vet att du är från Jämtland”.

Avisen har utkommit med 4 nummer.

Biblioteket innehåller nu c:a 120 böcker.

Gillet's hemsida uppdateras regelbundet av redaktören Jan Enger.

Ekonomisk berättelse återfinns som bilaga. Årets resultat blev 5132 kr. Det egna kapitalet uppgick vid årsskiftet till 92098 kr av vilka 1625 kr finns avsatta till Hembygdsfonden.

En ny version av ”Sångboka”, nu kallad ”Nya Sångboka” trycktes upp under våren och finns till försäljning fr.o.m. vårsammankomsten 2019. Hälften av intäkterna vid försäljningen tillfaller hembygdsfonden.

Information om hur Gillet hanterar personuppgifter enligt den nya dataskyddslagen (GDPR) har skickats ut till medlemmarna.

Styrelsen

Dagordning för J-H Gilles årsmöte 2020

1. Val av ordförande och sekreterare för mötet
2. Val av protokollsjusterare
3. Fråga om kallelse skett enligt stadgarna
4. Styrelsens verksamhetsberättelse
5. Ekonomisk berättelse
6. Revisionsberättelse
7. Fråga om styrelsens ansvarsfrihet
8. Fråga om disposition av föreningens resultat

9. Årsavgift för 2020
10. Val av styrelseledamöter
11. Val av revisorer
12. Val av valberedning
13. Förslag från styrelsen (verksamhetsplan)
14. Val av hembygdsstipendiat

Valberedningens förslag till styrelse och revisorer lämnas på årsmötet.

Den **ekonomiska rapporten** finns som en bilaga till denna Avisen.

Verksamhetsplanering 2020

Datum	Aktivitet	Plats	Gäst
12 mars	Årsmöte	Storgatan 11	Evert Vedung
15 maj	Vårsammankomst	Storgatan 11	Fyra vänner och en gitarr
11 september	Surströmmingsfest	Storgatan 11	
28 november	Förjulskaftet	Storgatan 11	

Förjulskaffet den 30 november 2019

Jublande, alltunder den osedvanligt dunkla årstidens på sin höjd återkommande blandning av regn, dimma och något snöslask, kunde Gillets trägna besökare emotse det faktum att tiden förrunnit därhän till en sammankomst i föreningens tecken, å lokalen Pensionisternas Hus, Storgatan 11 i Upsala, i och för traditionsenligt avsmakande av Förjulskaffe.

Sålunda hade för dagen församlat sig dryga fyrtioalet deltagare för att under trivsamma former avnjuta såväl lekamlig spis – rykande varm glögg med mandel å rusinan, pepparkakor och bakverk med saffran åtat kaffe – som andlig dito, varom den sist nämnda mer nedan.

Gillet har ju, som i olika sammanhang tidigare framkommit, under 2019 låtit av trycket utge en ny version av sin sångbok, detta efter att en för ändamålet tillsatt kommitté under ett par års tid träget arbetat med att i lämplig form revidera den gamla editionen, språkligt med hänseende å det av Akademin för jamska efter uppdrag av Heimbygdas språkkommitté utarbetade förslaget till stavningsregler, alltså som en rekommenderad standard; därtill har i den nya utgåvan tagits bort ett antal nummer och tillkommit några nya.

En trubadur som starkt bidragit med nytt material i den nya sångboksversionen är den i Föllinge borne Lars Persa (som för övrigt deltog å Gillets Vårkalas 2019, se tidigare nr av Avisen). Inte minst har dessa bidrag stark anknytning till julvisor. Under gemensam ledning av medlemmarna **Ando Sundelin** och **Per-Gunnar Norman** vidtog nu därför allsång, förstärkt med ackompanjemang på piano av **Erik Lundberg**, känd medlem i musikkapellet Upsala blåsorkester.

Första slagnumret signerat Lars Persa blev *Hej, tomtegåbba* (melodi förstas Hej tomtegubbar), med den sinnrika omarbetningen ”*Hej, tomtegåbba, dæ må tro mæ vål fejen*” och det något nyskapande ”*E litta ti så lev mæ hen, mæ kör in høje å kapa ven*”.

En annan följande klassiker, Tre gubbar, tre gubbar, i Persas version följde, på jamska betitlad *Visa at krusgåbbom: Nu kom mæ, nu kom mæ, frå lannan gjort ta krus, å går gjær mæ ahllten, för mæ orsk int kut, brun e mæ, brun e mæ, bra no brun all tri, korintan te auga, så mæ ske kunne si*”.

En ytterligare välkänd julslagdänga är Nu är det jul igen, eller i Persas tappning *Kring grana: Nu ha jula komme å tomten e fejen – överahllt så lys e å blaga ta ljusom allting känns så artut om*

julaftanskvälln”.

Men så blev det dags för nämnde Normans paradnummer Jul Heeim (text Norman och Per Hårstam, efter Irving Berlins kända melodi om Vit jul, framförd av exempelvis Bing Crosby). På sedvanligt eminent sätt tonade Norman här som försångare in bl.a. ”*I shlask å blask je nu knærsp me fram på gatan hen i stan – Men kan dæ begrip att jula e snært*”, följt av den mäktiga allsången ”*Je drööm som e jul heeim etc*”

En avslutande Lars Persa blev *Når de li mot jul* (mel. När det lider mot jul), med bl.a. texten ”*Hu lys oppå himla förunnela bli, n bit åsta hagan hu lys*” och ”*Når dagan vål lång å når fenna ligg vit, då kan mæ si skene, de når ända hit å de veit mæ, att då er e jul*”.

Annat som lockade till god allsång var Per-Martin Hambergs *Nu tändas åter ljusen i min lilla stad*, allra först framförd av Lars Lönndahl. Erik Lundberg upplyste för övrigt att Hamberg (1912-1974) skrev den texten under pseudonymen Erik Decker, med släktnamn efter sin mor. – Nämnas kan om Hamberg även att han skrev *Kärleks ljuva plåga*, en roman om Magdalena Rudenschöld (Bonniers, 1974), men detta utan pseudonym.

(Om nämnda visor i nya sångboken, se dess nr:is 4, 28, 29, 30, 31 och 33)

Som avslutning klämde Lundberg i med den vackra *Julsången* (engelskans *The Christmas Song*), skriven av Robert Wells (1922-1998, sålunda inte den eljest i Sverige kände Robert Wells, som rätteligen heter Robert Henry Arthur Wells, född 1962 i Solna), och Mel Tormé, första gången inspelad 1946 av Nat King Cole.

Är något övrigt att förtälja? Ja, det skulle i så fall vara att sedvanligt lotteri förevar, med övliga idel högvinster, vilka kom lyckligen tillgodogjorda lottinvestorer till del, och att bibliotekarien **Stellan Karlsson**, efter vanligheten, medförde en förträfflig samling Jemtlandica och annat ur Gillets bibliotekssamling för medlemmarna att låna hem som läsning över julen.

Stefan Halvarsson

Kan du jamska? Översätt de jamska orden till svenska.

A. träsamejs	1) slarver 2) sly 3) trög 4) mejsel	E. agalaus	1) våldsam 2) vacker 3) vägglöss 4) ostyrig	I. håttu	1) norrut 2) älsklig 3) otrevlig 4) fuktig
B. kongro	1) middagslur 2) tjurkalv 3) spindel 4) snuva	F. sprakkaralla	1) skämtare 2) regnrock 3) unghäst 4) diarré	J. grett	1) grått 2) mycket stort 3) OK 4) mössa
C. späka	1) spricka 2) frysa 3) pinne 4) banta	G. schängelmy	1) stängsel 2) långbent mygga 3) en orkidé 4) mellanrum	K. örse	1) bössa 2) se över 3) virket 4) dålig hörsel
D. simeln	1) envis 2) enkel 3) klok 4) utmärkt	H. artut	1) artig 2) trevligt 3) konstnärligt 4) stort	L. jásu	1) nödig 2) enfaldig 3) hungrig 4) religiös

Rätta svar A1 B3 C2 D1 E4 F4 G2 H2 I2 J3 K3 L2

Kallelse till årsmöte

torsdag 12 mars 2020 kl 18.30

Pensionärernas hus, Storgatan 11, bottenvåningen

Efter årsmötesförhandlingarna berättar

Evert Vedung:

"Ingen kunde Pater Noster i Ström!"

Om Alltinget i Sveg, Nidälvens källor och andra härjedalska märkvärdigheter

Smörgåstårta med vin eller alkoholfritt alternativ serveras till ett pris av 120 kr/person.

Anmälan senast 5 mars till Anna Lundin, gillevard@jhgille.se

eller tel. 070 254 00 61

Betala gärna i förväg till vårt plusgiro 39 30 09-6

Bilaga

JÄMTLANDS-HÄRJEDALENS GILLE UPPSALA

Bokslut för 2019

RESULTATRÄKNING	2019	2018
Intäkter		
Medlemsavgifter	11100	12400
Sammankomster	28727	38808
Bidrag till Hembygdsfonden	0	250
Övriga intäkter	20	0
SUMMA	39847	51458
Kostnader		
Stipendium	5000	5000
Sammankomster	24461	41284
Avskrivning av medlemsfordringar	600	0
Övriga kostnader	4654	7510
SUMMA	34715	53794
RESULTAT	5132	-2236
BALANSRÄKNING		
Tillgångar		
Kassa	1875	1185
Plusgiro	15963	11260
SHB Affärskonto	15250	15250
Nordea Sparkonto	57195	57195
Sångböcker	2375	0
Obetalda medlemsavgifter	0	700
SUMMA	92658	85590
Skulder och eget kapital		
Obetalda lokalhyror	560	
Hembyggsfond	1625	5250
Fritt eget kapital	90473	80340
SUMMA	92658	85590